

Teoretická představa svobodné společnosti

- 1) Je třeba snažit se utvořit si ujasněnou představu o dokonalé svobodě. Ne proto, že bychom jí snad někdy mohli dosáhnout, ale spíše v naději, že dosáhneme svobody o něco méně nedokonalé, než jaké požíváme za současných podmínek – ten nejlepší stav věcí si totiž lze představit jen v poměru k dokonalosti. K ideálu můžeme pouze směřovat¹. Je stejně neuskutečnitelné jako sen, ale na rozdíl od něj se určitým způsobem vztahuje k realitě: pomocí hranic² umožňuje třídit skutečné či uskutečnitelné situace od těch nejméně podstatných až po ty, které mají největší váhu. Důvod, proč dokonalou svobodu nelze pociťovat jako něco pevného a stálého,³ nemůžeme jednoduše hledat v tom, že se nám vytratila její potřeba⁴, jejímuž tlaku jsme neustále vystavováni – dokud budeme žít, čili dokud budeme představovat onen nejnepatrnější zlomeček tohoto nelítostného vesmíru, tlak této potřeby⁵ nepovolí ani na malý okamžik. Takový stav, kdy by člověk prožíval tolik rozkoše a tak málo únavy, jak by si představoval, nemůže ve světě, v němž žijeme, nikdy nastat, snad jen v našich představách. Je pravdou, že příroda je k našim potřebám tu shovívavější, tu přísnější v závislosti na prostředí či možná na době. Čekat však, že se uskuteční zázrak a příroda se stane shovívavější všude a jednou provždy, je asi stejně nerozumné jako všechny naděje, které se kdysi upínaly k přelomu milénia...

B

¹ Trošku rozdíl – srov. slovosled: Pouze k ideálu můžeme směřovat/ směřovat můžeme pouze k ideálu

² Úplně přesně: jakožto hranice/pomocí vlastní hranice, ale to je detail, pochopila jste správně

³ To ne, jde o to, že dokonalá svoboda nespočívá v tom, že „by se vytratila nutnost“

⁴ Nutnost, « jejímuž tlaku »..

⁵ nutnosti